

Genealogier og social stratifikation

Eksempler fra Grønland

Af Hans-Erik Rasmussen

Genealogiske undersøgelser af vestgrønlandsk materiale har indtil nu hovedsagelig koncentreret sig om *danske* familier i Grønland – d.v.s. familier med dansk etnicitet. Sådanne undersøgelser har primært behandlet rent genealogiske og personalhistoriske spørgsmål. I denne artikel vil jeg relatere vestgrønlandsk genealogisk materiale til socioøkonomiske funktioner og strukturer, der atter er afledt af den koloniale stats erhvervs- og uddannelsesplanlægning.

Artiklen dækker perioden ca. 1850–1950 og præsenterer nyt vestgrønlandsk etnografisk materiale. Jeg vil behandle grønlandske slægter med europæiske stamfædre og vise, hvorledes disse slægter udgjorde et indfødt øvre socialt lag, der reproduceredes over tid gennem kontinuerlige indbyrdes ægteskaber. Slægter med sådanne strukturer og økonomiske funktioner kalder jeg *socio-genealogier*.

Selv om slægterne altså i deres udgangspunkt er europæiske (dansk/svensk/norsk/tysk), er den traditionelle vesteuropæiske genealogis og personalhistories romerske paradigme (*patria potestas*) utilstrækkelig til analyse og forståelse af sådanne genealogiske strukturer.

Artiklen giver således også nogle nye vinkler til fremtidige studier af det grønlandske folks historie.

Studiet af slægtskabssystemer

Den historisk-genealogiske forskning og den socialantropologiske forskning beskæftiger sig

begge med studiet af slægtskabssystemer. Men de to forskningsgrene adskiller sig fra hinanden såvel metodisk som m.h.t. geografisk placering af genstandsfeltet. Denne adskillelse har baggrund i forskellige videnskabshistoriske udviklingslinier i Vesteuropa og delvis USA, ligesom de enkelte universiteter m.v. adskiller sig institutionshistorisk fra hinanden. Hvor den nutidige historisk-genealogiske forskning har baggrund i de vesteuropæiske klasse- og standsdelte middelalder-samfund, så udspringer socialantropologien af disse samfunds senere kolonisering af de lokale samfundsdannelser i Nord- og Sydamerika, Afrika o.s.v.

Udviklingen af den traditionelle vesteuropæiske genealogis teorier og metoder er sket i spændingsfelterne mellem historie og biologi, og især de tyske diskussioner fra århundredskiftet og frem til 2. verdenskrig har drejet sig om forholdet til biologi og genetik (jvf. eks. Lorenz 1889; v. Stradonitz 1898; Hofmeister 1912). Dele af den nutidige genealogiske metodeudvikling er stadig kraftigt påvirket af genetikken, medens andre har bestræbt sig på at formulere genealogien som historisk disciplin (Bobé 1931–32; Fabritius 1937). Tilsyneladende har genealogien ført en stadig kamp for at legitimere sig videnskabeligt, og for i det mindste at fastholde positionen som »historisk hjælpedisciplin«¹.

Den historisk orienterede genealogi og den genetisk orienterede genealogi benytter sig overvejende af identiske metoder til indsamling og registrering af genealogiske data: anetavle, efterslægtstavle og konsangvinitets-

---

Hans-Erik Rasmussen, f. 1945, mag. scient. i antropologi og etnografi, kandidatstipendiat ved Institut for Eskimologi, Københavns Universitet.

1. Nyere tyske håndbøger giver også orientering om demografiske og sociologiske indfaldsvinkler (se Ribbe & Henning 1980). Se også artiklen om »befolkningsgenealogi«: Albertsen 1969.

tavle². Dette kan vanskeliggøre en nærmere præcisering af, hvad der er genstandsområde og hvad der er metode i den genealogiske forskning. Den traditionelle genealogis (herunder også det folkelige genealogiske arbejdes) overvejende fiksering på af- og nedstamning gennem mandslinjen er yderligere problematisk. Historisk kan dette forhold måske forklares med det 13.-16. århundredes krav til adelsstanden om anepøver, og med de daværende ledende sociale og klerikale lags patriarkalske ideologi iøvrigt. Men det forekommer mig, at nutidig genealogisk forskning i højere grad metodisk bør tage hensyn til muligheden for ligeværdighed mellem af- og nedstamning gennem mands- og kvindelinjen. Under alle omstændigheder er de vesteuropæiske slægtskabssystemer næppe så ensartede – socialt som i tid og rum – at de kan beskrives (endsige begribes) alene gennem de traditionelle genealogiske skemaer³.

Koloniseringsforløbene i den »ny verden« afdækkede den kendsgerning, at samfund og kulturer – herunder også slægtskabssystemer – kunne *struktureres* på helt andre måder, end de samtidige euro-amerikanske⁴. Samtidig har den socialantropologiske forskning vist, at slægtskabssystemer kan være *multi-funktionelle* fænomener: sociale klassifikationssystemer, principper for organisering af produktionsenheder, organisationsprincip for hushold, bærere af hele samfunds socio-økonomiske stratifikation, o.s.v. Og her er der ikke blot tale om slægtskab som et system for fiktiv og/eller real af- og nedstamning, men også for *specifikke mønstre for ægteskab*. Jeg skal vende mere detaljeret tilbage til sådanne affinale systemer, og blot her pege på, at et systematisk studie af f.eks. danske adelsslægters ægteskabsalliancer i langt højere grad end de tal-

rige ane- og efterslægtstavler ville kunne bidrage til forståelsen af adelsklassens reproduktion over tid.

Skematisk og forenklet står vi altså med to forskningsretninger, den historisk-genealogiske og den socialantropologiske, der hver med sin faghistoriske baggrund og med hver sine metoder beskæftiger sig med studiet af slægtskabssystemer – henholdsvis vesteuropæiske og ikke-europæiske systemer. Studiet af netop de euro-amerikanske kolonisationsforløb i »den ny verden« burde være stedet, hvor disse to retninger kunne mødes. Og mere præcist: ved studiet af de *særlige genealogiske strukturer* i »den ny verden«, der blev genereret af kolonialismen. Jeg tænker her på »lokale« slægter grundlagt af europæiske kolonisateurer, og disse slægters rolle i skabelsen og videreførelsen af specifikke former for socio-økonomisk stratifikation i de pågældende lokalsamfund.

Kolonisationsformer

Som bekendt antog den europæiske kolonisering af Amerika, Afrika, det centrale og fjerne Sibirien m.v. et utal af forskellige former⁵. På trods af denne store variation er det måske alligevel muligt at udskille to hovedformer: handelsstationer og plantagedrift. Til begge former knyttede der sig europæiske bosættelse og indvandring i varierende målestok. Hertil kommer så etableringen af missionsstationer og gradvis opbygning af mere fast strukturerede lokale religiøse/kirkelige samfund. Endelig var der også i varierende omfang tale om indvandring og bosættelse af hele kprofessionelle grupper fra Europa.

Kolonisationens former var i nogen grad

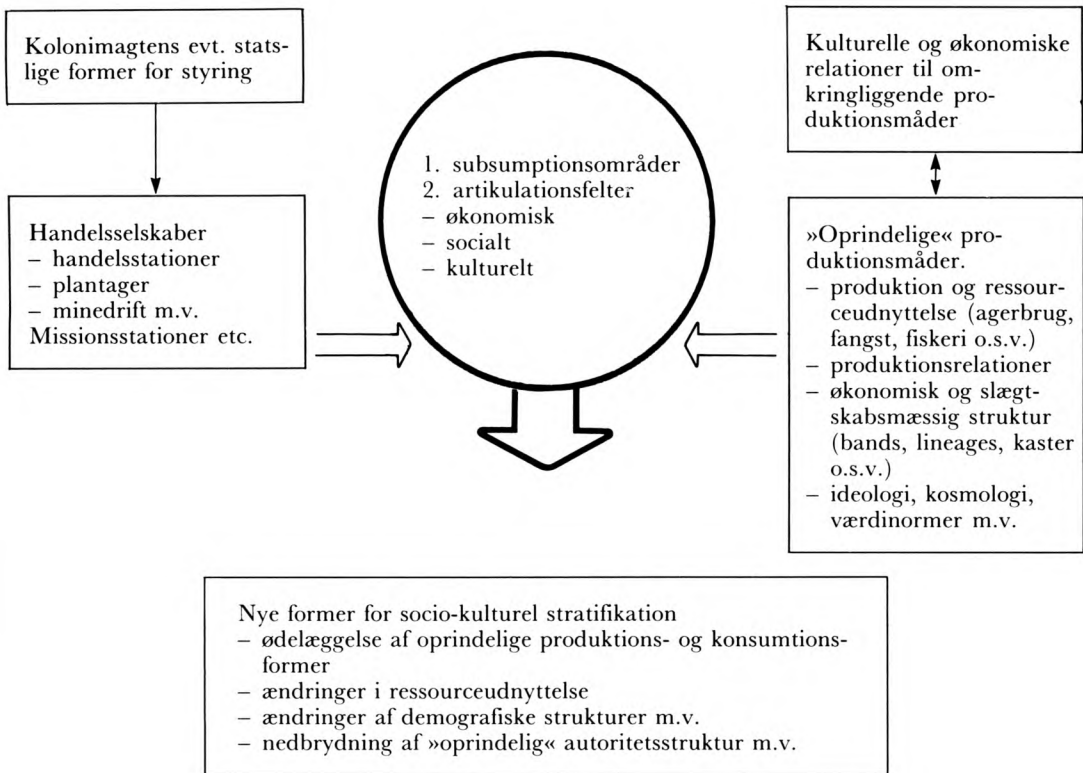
2. Se f.eks. Fabritius & Hatt 1963; Albertsen 1971, 1972, 1979; Worsøe 1977; Ribbe & Henning 1980.

3. Det er i denne forbindelse tankevækkende, at den nyeste udvikling inden for de elektroniske hjælpemidler tilsyneladende bidrager til at *fastlåse* den traditionelle genealogiske tankegang, i stedet for at udvikle den. Ane- og efterslægtstavlernes træstrukturer passer til EDB-systemernes grundlæggende binære opbygning, og netop i de allerseneeste år der der fremkommet kommercielt producerede slægtskabsprogrammer til mikrodatamater (USA, Tyskland).

4. For metodiske indføringer i socialantropologiske slægtskabsstudier, se f.eks. Fox 1967; Murdock 1949; Sahlins 1969; Tax 1955a; Lévi-Strauss 1969. Og for fag-historiske redegørelser, se f.eks. Lowie 1937; Tax 1955b; og delvis Harris 1969.

5. For en antropologisk præget oversigt, se Wolf 1982.

Fig. 1. Kolonisationsforløbets hovedtræk.

afhængig af det produkt, der skulle udføres fra det koloniserede område. Således var handelsstationer den almindeligste form i Nordamerika, Sibirien og det arktiske område, hvor pelsdyrhandelen var fremherskende. Og plantagedrift var en almindelig form in Sydamerika, Vestindien og »Hollandsk Ostindien«. De to hovedkolonisationsformer havde forskellig effekt i lokalsamfundene. De omfattede demografiske omkalfatringer i Afrika og Vestindien som følge af handelen med slaver til plantagerne, havde intet sidestykke i områder med handelsstationer, selv om der også her forekom demografiske forskydninger. Til gengæld må man sige, at alt andet lige var der betydelig forskel på den effekt, der fremkom ved anlæggelse og drift af en handelsstation i et socialt stærkt segmenteret og »lukket« kastesamfund i Indien, og i et »åbent« egalitært eskimosamfund.

Kolonisationsforløbet var naturligvis en

dynamisk proces – forløbende i tid og rum. Selv om det altid er problematisk at fremstille sådanne processer i statiske skemaer, så lad mig alligevel prøve at vise hovedtrækkene (se fig. 1).

Socio-genealogier og etnicitet

Uanset hvilke former de enkelte kolonisationsforløb har antaget, har seksuelle forbindelser mellem euro-amerikanske kolonister og den oprindelige befolkning naturligvis skabt »blandinger«. Og sådanne »blandinger« har ofte som enkeltpersoner spillet en fremtrædende rolle i det videre koloniseringsforløb. Men hvad der interesserer os her er imidlertid de situationer, hvor sådanne »blandingsgrupper« tager form af *distinkte etniske grupper og/eller indtager bestemte positioner inden*

for en given socio-økonomisk stratifikation⁶. I relation hertil må de socio-genealogiske grupper afgrænses fra 1) grupper af hvide kolonisatorer, der bosætter sig permanent i det koloniserede område, og som *fastholder* sin etniske identitet (eksempelvis englændere og boere i Sydafrika), og 2) evt. nye etniske grupper opstået som følge af »interne« koloniseringsforløb, der ikke involverer euro-amerikansk dominans (eksempelvis Han-folkets ekspansion i Sydchina; nomadestammer, der underlægges sig agerbrugere og kvægavlere i Afrika, o.s.v.).

Sådanne socio-genealogiske grupper er vigtigere at identificere i forsøget på at lokalisere de *kulturelle* og *økonomiske* elementer, der holder sammen på den type social stratifikation, der så at sige er skabt ved artikulationen mellem euro-amerikansk kolonimagt og »oprindelig« produktionsmåde.

Disse fænomener er kendt fra store dele af verden, selv om de endnu ikke er kortlagte i form af detaljerede empiriske genealogier. Særlig kompleks er situationen i Latinamerika, hvor utallige etniske »blandings«-variationer mellem indianere, hvide og negre kan identificeres (Fock 1969; Fock & Flores 1973). Imidlertid vil jeg kort omtale to grupper i Nordamerika, idet disse grupper er særligt velegnede til at sætte den efterfølgende præsentation af det grønlandske materiale i relief. Det drejer sig om Métis-folket i det centrale Canada, og om gruppen af såkaldte Settlers i Labrador.

Métis-folket i det centrale Canada

Fra 1784 til 1821 eksisterede der to store handelselskaber i Canada: The Hudson's Bay Company (oprettet 1670) og The North-West

Company. I 1821 blev selskaberne sammenlagt og videreført som Hudson's Bay Co., der havde monopol på handelen indtil 1859. Begge selskaber, der hovedsageligt var engageret i pelshandel, beskæftigede europæiske mænd på handelsstationerne. I begyndelsen havde de to selskaber angiveligt forskellig holdning til spørgsmålet om ægteskab mellem de ansatte mænd og indianske kvinder. Hvor North-West Co. ligefrem opfordrede de ansatte til sådanne ægteskaber, var Hudson's Bay Co. stærkt imod (Sanders 1979: 7-8; Stanley 1963: 3-6). Imidlertid forekom blandede ægteskaber stadigt hyppigere – også for handelsbestyrernes vedkommende i Hudson's Bay Co.. I 1806 forbød The North-West Co. ligefrem sine ansatte at indgå ægteskab med fuldblods indianske kvinder (Sanders *ibid.*), og sådanne regler tilskyndede yderligere til ægteskaber mellem europæere og »blandings«-kvinder, og mellem »blandinger« indbyrdes, efterhånden som populationen voksede. Sådanne »blandinger« blev på fransk benævnt »Métis«, og det er denne betegnelse de stadig anvender om sig selv.

Samtidig med nedlæggelsen af North-West Co. omkring 1821 bosatte en række Métis-familier sig uden for handelsstationerne i et område ved floden Red River i det nuværende Manitoba. Her blev der oprettet skole og kirker, og i 1871 boede der knapt 11.000 métis og knapt 2.000 hvide (Sanders *Ibid.*: 8; MacLean 1982: 96)⁷. Métis-familierne var hovedsagelig engageret i kommerciel bisonjagt, samt i transport af tørret kød på tværs af det enorme prærieområde. De engelsktalende métis var desuden små-agerbrugere. Endelig fungerede Métis ofte som mellem-mænd og tolke i relationerne mellem hvide

-
6. Udviklingen af socialantropologiske etnicitetsteorier har en omfattende historie bag sig, og kan af pladshensyn ikke refereres her. Et klassisk værk, der stadig har teoretisk relevans, er dog Barth (ed.) 1969. For et banebrydende arbejde om etnicitet i grønlandsk sammenhæng, se Kleivan 1969/70.
  7. Se kortmateriale hos Stanley 1963. For de socio-genealogiske gruppers vedkommende, der udviser en distinkt etnisk identitet (som Métis og Settlers i Labrador – omend denne identitet er manipulerbar) er de officielle demografiske undersøgelser anvendelige som en del af kildegrundlaget. Her er det et spørgsmål om almene demografiske statistiske problemer om pålidelighed og gyldighed. Anderledes forholder det sig med de socio-genealogiske grupper, der (som de grønlandske) »skjuler sig« i en etnicitet fælles med andre som socio-økonomiske grupper. Her er en egentlig empirisk rekonstruktion af de enkelte slægts-genealogier en nødvendighed.

kolonimyndigheder og indianske samfund⁸. (Uddannelsen af kateketer, handelsbestyrere m.v. har naturligvis bidraget til en intern økonomisk differentiering blandt Métis). Gradvist udviklede gruppen en distinkt etnisk identitet, og denne identitet er baggrund for nutidig politisk organisering og aktivitet blandt Métis⁹.

Som socio-genealogisk fænomen er Métis-folket karakteriseret ved slægter med franske/skotske mandlige forfædre (navne som f.eks. Dumont, Larocque, Delorme, Tomkins, Riel, Callihoo, O'Donoghue, O'Lone) og indianske stammødre (Cree, Blackfoot, Ojibwa (Chippewa), Assiniboine), med en distinkt etnisk identitet, med en høj grad af socio-kulturel endogami (ægteskaber mellem Métis indbyrdes), og med en specifik erhvervstilknytning uden for indiansk »produktion« og ressourceudnyttelse.

Endnu er der ikke mig bekendt gennemført socialantropologiske undersøgelser, der kan bidrage til en forklaring af, hvorfor de tidlige europæisk-indianske »blandings«-familier ikke blev optaget i de indianske samfund, med deraf følgende indiansk identitet. En sådan undersøgelse måtte nødvendigvis bl.a. inddrage de lokale (og varierende) indianske økonomiske og slægtskabsmæssige strukturer. Jeg vil imidlertid under diskussionen af det grønlandske materiale komme nærmere ind på nogle vigtige kulturelle og økonomiske differentierings- og integrationsmekanismer.

»Settlers« i Labrador

Det nordlige Labradors befolkning bestod før koloniseringen af Inuit (eskimoer), bosat langs kysten, og indianere (Naskapi-Montagnais) i det sydlige indland.

I slutningen af 1700-tallet og i begyndelsen af 1800-tallet etablerede engelske handelsselskaber (og før 1763 også franske) stationer

langs kysten. Det største af disse selskaber var Hudson's Bay Co., der rekrutterede de fleste af sine ansatte i England, Scotland og Wales. I Labrador var de ansatte som håndværkere på 4-års kontrakter (Kennedy 1977: 273), og nogle forblev i landet efter periodens udløb, og giftede sig med inuit-kvinder. Andre var sønner af mænd, der tidligere havde arbejdet for handelsselskaber i det sydlige Labrador. Sønnerne var nu flyttet nordpå, og de giftede sig også med inuit-kvinder.

I 1850-60'erne var nogle af de bedst kendte settler-familier (Voisy, Andersen, Lyall, Dicker, Lane, Ford) allerede etablerede og bosatte i Labrador (Brody 1977).

Fra begyndelsen ernærede de sig af fangst, jagt og fiskeri. Fiskeriet var vigtigt for den enkelte families subsistensproduktion, medens pelsdyrfangsten havde stor betydning for pengeindkomsten. Af hensyn til adgangen til disse fangsttyr bosatte settler-familierne sig ved de skovklædte fjorde. Her flyttede de mellem vinterhus i bunden af fjorden og sommerhus ved fjordmundingen. Bestemte slægter var (og er delvis stadig) relateret bestemte geografiske områder til bosættelse og erhvervsudnyttelse.

Mændene i den første generation af de ældste settler-familier var stærkt afhængige af deres eskimoiske hustru. Hun kunne forarbejde fangstprodukterne, og hun gav denne viden videre til døtrene. I løbet af ca. 2 generationer havde slægterne oparbejdet tilstrækkelig viden til at kunne ernære sig helt af fangst og fiskeri, og omkring ca. 1870 blev det udbredt, at disse »blandings«-slægter overvejende giftede sig med hinanden (Kleivan 1966: 100). Settler-familiernes erhvervstilknytning var således i høj grad identisk med den oprindelige inuit-befolkning.

I nyere tid er ægteskaber mellem settlers og inuit imidlertid ikke helt ualmindelige. Det etniske tilhørsforhold for børn af sådanne æg-

8. Se også Rich 1960; Giraud 1943; Campbell 1978. Endvidere Stanley 1963, der er det klassiske historiske værk om Métis' bosættelse og det væbnede oprør under ledelse af Louis Riel.

9. Under de igangværende forhandlinger i Canada mellem føderalregering, provinsregeringer og indfødte folk om rettigheder til land og vand o.s.v., har Métis-folket fremsat selvstændige rettighedskrav, og påberåbt sig egenskaben af »oprindelig befolkning«. Se f.eks. Daniels 1979; Daniels (ed.) 1979.

teskaber afhænger i de konkrete tilfælde af graden af tilknytning til enten inuit eller settler-befolkningen¹⁰.

Denne meget korte omtale af aspekter ved Métis-folket og settler-gruppen skulle tjene til at understrege følgende vigtige forhold:

1. *Slægtskab er en kulturel relation.* Slægtskabsrelationernes karakter er manipulerbare, og fiktive genealogier, quasi-slægtskab m.v. er almindeligt forekommende i mange kulturer. Dette gælder såvel konsanguint som affinalt slægtskab. De kulturelle normer og variationer bag et givent slægtskabssystem er derfor vigtige at få undersøgt i forsøget på at forstå disse socio-kulturelle fænomener. Den genetisk orienterede genealogis udregninger af »grad af fælles arvemasse«, »indavlskoefficienter« m.m. har derfor ringe interesse i en historisk og socialantropologisk sammenhæng.
2. *Den etniske identitet har ingen a priori sammenhæng med race-grupper.* Det etniske tilhørsforhold kan skifte fra generation til generation, og karakteren af forskellige typer af relationer (økonomiske, ægteskabelige, kulturelle, symbolske o.s.v.) mellem givne etniske grupper vil *variere* i tid og rum.

På baggrund af disse forhold kan vi sige, at hvad socio-genealogierne angår, så omfatter studiet her de sociale processer bag disse slægtskabstypers opkomst, genealogiernes genese, samt variationer i deres strukturer og samfundsmæssige funktioner. Ved hjælp af empirisk materiale kan vi rekonstruere de enkelte socio-genealogiers udgangspunkter, men – og dette er vigtigt – i og med genealogiernes start er der sat en dynamisk kulturel proces i gang, præget af kvantitative og kvalitative spring, men *uden noget fikserbart slutresultat*. Denne *proces* finder sted i spændingsfeltet mellem kolonialismens økonomiske og organisatoriske tiltag og de oprindelige, indfødte samfundsdannelser, således som disse atter er påvirkede af det koloniale forløb.

Lad mig derefter gå over til en nærmere diskussion af det vestgrønlandske materiale.

»Blandings-slægter« i Nordvestgrønland og Sydvestgrønland

Nordvestgrønland (området mellem Sisi miut/Holsteinsborg og Upernavik) og Sydvestgrønland (fra Sisimut til Kap Farvel) adskiller sig fra hinanden såvel økologisk, erhvervsøkonomisk som administrationshistorisk. Hvalfangerstationerne var placeret i Nordvestgrønland, og som følge heraf havde området fra midten af 1700-tallet til midten af 1800-tallet også en forholdsmæssig stor andel af ægteskaber mellem europæere og grøn-lænderinder¹¹. Dette medførte naturligvis også, at den såkaldte »blandingsgruppe« var numerisk større i denne del af landet.

Nogle af europæerne og deres slægter var fortrinsvis knyttet til bestemte regioner på vestkysten. Eksempelvis Broberg, Geisler,

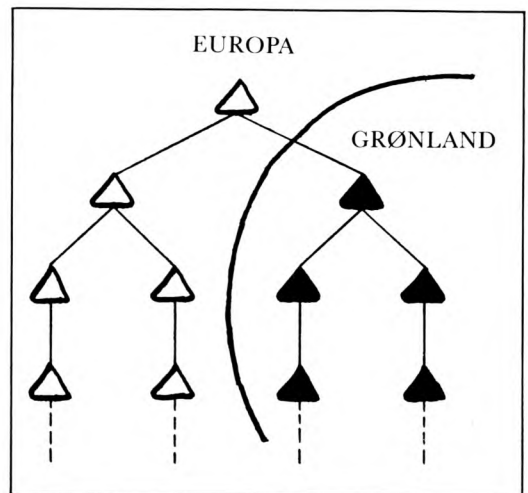

Fig. 2. Principiel struktur for slægtssegmentering mellem Europa og Grønland.

10. Se Brantenberg 1977. Se endvidere Ben-Dor 1966; Kennedy 1982.

11. Ref. Gad 1976: 116.

Sandgreen, Zeeb i Nordvestgrønland, og Høegh, Chemnitz, Hammeken, Berglund i Sydvestgrønland. Andre slægter delte sig efter ankomsten til Grønland i en »nordlig« og en »sydlig« del, f.eks. Kleist og Lyng. Denne geografiske segmentering kan illustreres således (se fig. 2):

Hertil kommer en erhvervsmæssig forskellig tilknytning for de enkelte slægter. Nogle af blandings-slægterne var hovedsageligt beskæftigede i fangst og fiskeri (eksempelvis Zeeb og Berglund), medens andre hovedsageligt var ansatte inden for handel og mission (eksempelvis Chemnitz og Rosing). Endelig var enkelte slægter internt splittet op mellem sidelinjers forskellige erhvervstilknytning (– der foreligger dog endnu ingen detaljeret socialantropologisk forskning til belysning af dette).

Det vestgrønlandske samfunds etniske struktur var under påvirkning af den tidlige kolonialisme tredelt: grønlændere, »blandinger« og danske. Det er uvist hvor længe blandingskategorien opfattede sig selv som sådan, og hvornår skiftet til *grønlandsk* etnisk identitet fandt sted. Men det er formodentligt sket omkring begyndelsen af 1800-tallet – for de enkelte slægter sandsynligvis fra og med 2. generation¹². Jeg skal senere komme nærmere ind på den sydvestgrønlandske etnostruktur efter 1850, og blot her gøre opmærksom på, at de etniske transformationer forløb parallelt med socioøkonomiske ændringer, og perioden fra midten af 1700-tallet til midten af 1800-tallet var for vestgrønlands vedkommende generelt karakteriseret ved *stigende etnisk homogenitet og stigende social differentiering*.

De undersøgelser af socio-genealogisk materiale, der indtil nu foreligger, omhandler *sydvestgrønlandske* slægter¹³. Det er dette materiale, der danner grundlag for de følgende diskussioner m.v.

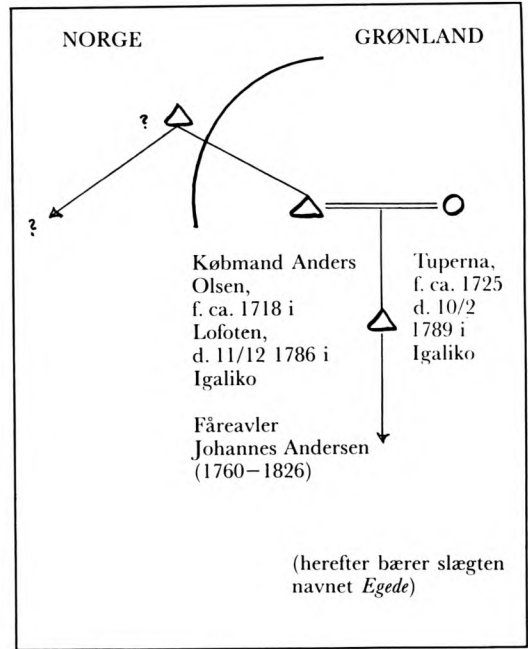

Fig. 3. Slægten Egede.

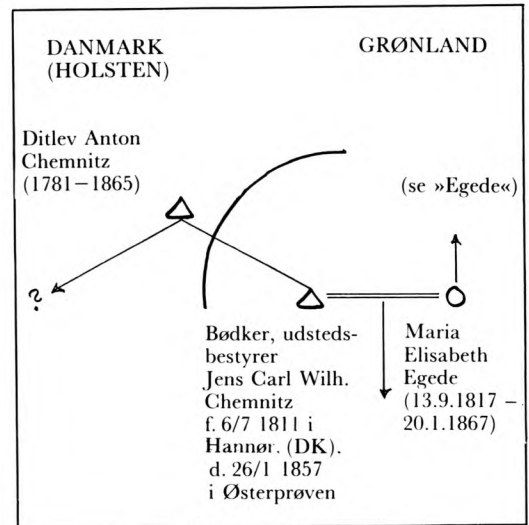

Fig. 4. Slægten Chemnitz.

12. Den danske koloniadministration fortsatte dog med at anvende betegnelsen »blandinger« som demografisk kategori frem til og med folketællingen 1901.
13. Rasmussen 1983 og 1986. Mit nuværende forskningsprojekt »Ægteskabsstruktur og betydningsmønstre i Vestgrønland. Analyse af udvalgte dele af betydningsproduktionen i det vestgrønlandske øvre sociale lag, ca. 1850–1950« omfatter bl.a. indsamling og analyse af detaljerede genealogiske data fra kirkebøger, mandtalslister, designationslister etc. i Rigsarkivet og Det grønlandske Landsarkiv.

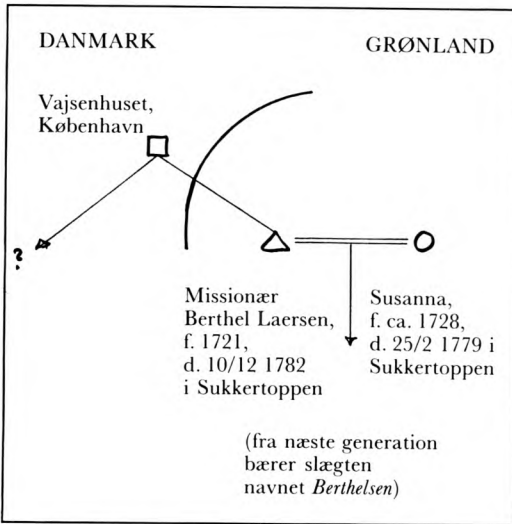

Fig. 5. Slægten Berthelsen.

Affinale systemer og social differentiering

Ægteskabsrelationer kan med fordel betragtes som *alliancer* og som *udvekslingsformer*. Teoriudviklingen bag dette er først og fremmest grundlagt af den franske antropolog, Claude Lévi-Strauss (jvf. Lévi-Strauss 1969), men se-

ner har også andre socialantropologer anvendt (og modificeret) teorierne på analyser af konkrete samfundsdannelser.

Lévi-Strauss skelner mellem to udvekslingsystemer: *indskrænket udveksling* og *generaliseret udveksling*. Den indskrænkede udveksling kan groft taget karakteriseres som en reciprok relation mellem to parter (personer, slægter, stammer o.s.v.): A giver en kvinde til B, der giver en kvinde til A ($A \leftrightarrow B$). En underform af denne indskrænkede udvekslingsform er den *forsinkede* udveksling, hvor A giver til B i 1. generation, og B returnerer til A i næste generation ($A \rightarrow B \rightarrow A$).

Den generaliserede udveksling, derimod, er karakteriseret ved at være en udvekslingsrelation mellem flere givere og modtagere. A giver til B, der giver til C, og C giver til D, o.s.v. ($A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow D \dots \rightarrow A$). Teoretisk sluttet cirklen på et eller andet tidspunkt ved, at A modtager en kvinde. Karakteristisk for den generaliserede udveksling er også, at den forudsætter at A *ikke* kan modtage fra B, og B *ikke* fra C, o.s.v.

Den indskrænkede, og den forsinkede form, er *lukkede* former (dette vender jeg tilbage til) – medens den generaliserede form betragtes som en *åben* form, idet der kan indsættes et

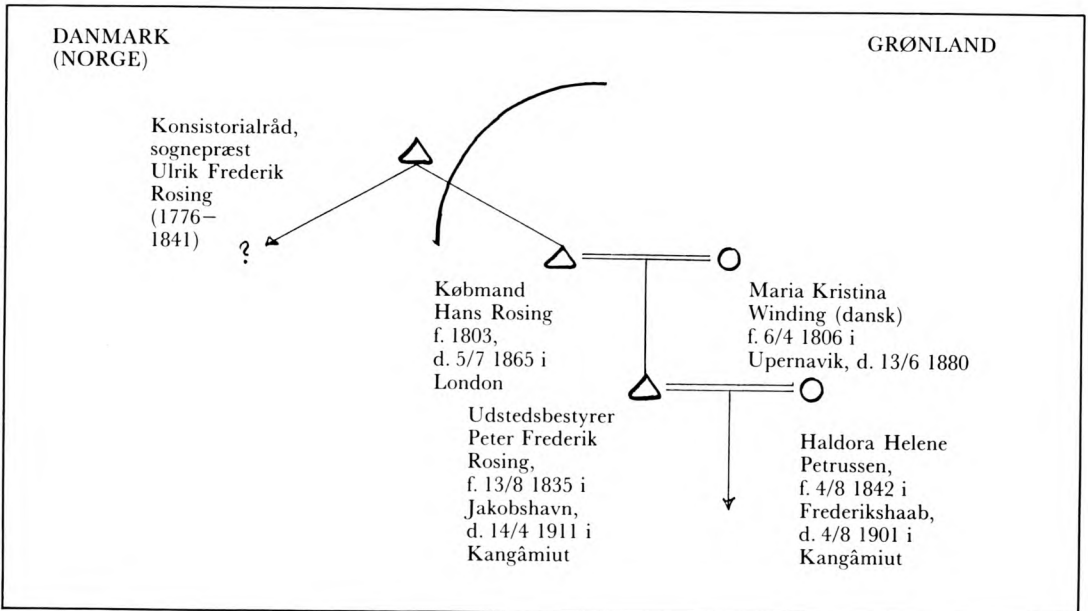

Fig. 6. Slægten Rosing.

principielt ubegrænset antal led i kæden. Den lukkede, direkte reciproke udveksling kan kun fungere blandt små, isolerede populationer, medens den asymmetriske, generaliserede form kan ekspandere ubegrænset og i princippet uafhængigt af demografisk størrelsesorden.

Ud over at relatere sig forskelligt til demografiske faktorer, adskiller de to udvekslingsformer sig også i relation til *social differentiering*. Den indirekte, generaliserede og asymmetriske udvekslingsform indeholder strukturelle betingelser for fremkomsten af relativ rangorden udvekslingsparterne imellem:

$$\begin{cases} A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow \dots N \rightarrow A \\ A > B > C > \dots N > A \end{cases}$$

(efter Friedman 1975: 169)

Derimod er det ikke muligt at opbygge en rangorden på den direkte (incl. »forsinkede«) indskrænkede udveksling, idet den i princippet forudsætter reciproke relationer mellem parterne¹⁴.

Disse typer af udvekslingssystemer er alle udtryk for *eksogami*: normer for ægteskab uden for egen gruppe. Eksogamien står således i princippet i modsætning til *endogamien*.

Som vi skal se, byggede de sydvestgrønlandske socio-genealogier på direkte, symmetriske udvekslingsformer inden for en økonomisk stratifikation skabt og vedligeholdt af den danske kolonialisme.

Sociostruktur og etnostruktur i Sydvestgrønland ca. 1850–1950

Den sydvestgrønlandske samfundsformations socio- og etnostruktur var udpræget rigid

gennem ca. 150 år frem til ca. 1945. Bortset fra nogle mindre numeriske forskydninger, var forholdet mellem danske/europæere og grønlandere grundlæggende det samme gennem hele perioden. Også forholdet mellem ansatte i koloniadministrationen og ideologiformidling (skoler, kirker etc.) og umiddelbare producenter (fangst, fiskeri, fåreavl) var relativt stabilt. Denne rigiditet er et *strukturelt* karakteristikum, der udtrykker subordinationsrelationernes stabilitet.

Dette forholds hovedtræk kan skitseres med følgende model:

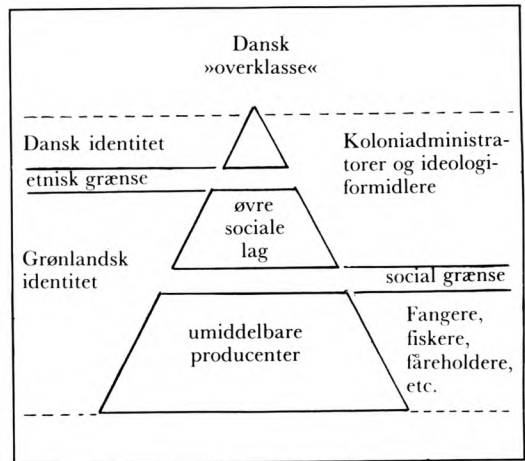

Fig. 7. Samfundspyramidens socio- og etnostruktur ca. 1800-1950 (Sydvestgrønland).

»Umiddelbare producenter«, »øvre sociale lag« samt »dansk 'overklasse'« er socioøkonomiske kategorier med distinktive karakteristika. Mellem kategorierne er de *økonomiske* relationer og modsætninger, samt de *slægtskabsmæssige* relationer de væsentligste. Det er

14. Se også mine diskussioner i Rasmussen 1983: 4 ff. Forskellige kulturer har opbygget og/eller vedligeholdt sociale differentieringssystemer gennem bl.a. regler for ægteskab. Et af de bedst kendte og beskrevne eksempler er Kachin-folket i det nordlige Burma. De udgør ca. 300.000 personer og er opdelt i 3 »klasser«: »høvdinge«, »aristokrater« og »borgerlige«. Inden for de enkelte »klasser« etableres der af-finale alliancer mellem slægterne efter den asymmetriske, generaliserede udvekslingsform. Enkelte kvinder fra en højerestående »klasse« bliver dog gift med mænd fra en laverestående (i et udvekslingssystem indeholdende »betaling« i form af brudepris), og sådanne ægteskabelige alliancer binder de 3 »klasser« sammen: kvinder passerer nedad i systemet, og rigdom passerer op i systemet. (Se Fox 1967. Se også en spændende analyse, der inddrager socioøkonomiske forklaringsvariable: Friedmann 1975). Også det indiske kastesystem bygger på en sammenhæng mellem bl.a. erhvervsøkonomiske strata og ægteskabsregler, se Dumont 1970, og for Sri Lanka: Roberts 1982.

kendetegnende, at kategorierne »dansk 'overklasse'« og »øvre sociale lag« kun er økonomisk viable gennem kapitaloverførsel fra kolonimagten i form af lønninger og begunstigelser. Mellem kategorierne såvel som mellem de enkelte familier, samt på det interpersonelle plan inden for hver enkelt kategori, er formelle autoritets-relationer samt status-relationer væsentlige for systemets opretholdelse over tid.

Endnu er mine data vedrørende konsanguine og affinale relationer *mellem* den danske »overklasse« og det øvre sociale lag ufuldstændige. Men det genealogiske materiale synes at antyde, at disse relationer var bygget op på en type asymmetriske, generaliserende udvekslinger, hvorefter kvinderne gik »op« i systemet, prestige gik »ned« i systemet.

Dannelsen af *det øvre sociale lag* som en socio-økonomisk kategori fandt sted i begyndelsen af 1800-tallet. Gennem analyser af det empiriske materiale kan vi se, hvorledes slægterne og det øvre sociale lag etableredes. Men på tidspunktet for disse første alliancers indgåelse, kunne de involverede parter naturligvis ikke vide, at de faktisk grundlagde det genealogiske netværk i en socio-økonomisk kategori. De kan kun have været bevidste om, at ægteskaberne blev indgået efter *sociale* præferencer, og at man altså *afgrænsede* sig som en separat kategori fra de umiddelbare producenter. Situationen tegnede sig nogenlunde således for de første, eller de to første generationer af de slægter, der har størst dybde – d.v.s. på tidspunktet omkring slutningen af 1700-tallet/begyndelsen af 1800-tallet:

- 1) ægteskaberne blev indgået efter sociale præferencer, hvilket også indebærer kulturelle, dannelsesmæssige præferencer.
- 2) alle slægtsgrundlæggerne på mandssiden var *europæere*.
- 3) de mandlige slægtsgrundlæggere var overvejende erhvervsmæssigt distanceret fra de umiddelbare producenter.
- 4) mellem de mandlige alliance-partnere var der uddannelsesmæssige/erhvervsmæssige forskelle.
- 5) i det omfang de mandlige alliance-partnere indgik i *samme* ansættelsesstruktur,

indgik de også i en formel autoritetsstruktur med deraf følgende personlig subordination (f.eks. købmand gift med bødkers datter; kolonibestyrer gift med udliggers datter, etc.).

Konstitueringen af det øvre sociale lag som en *etnisk* kategori beror ikke blot på muligheden af at definere sig som ikke-dansker, men også på, at de indfødte umiddelbare producenter anerkender denne grønlandske identitet. Med andre ord: for at opnå etnisk accept må medlemmer af det øvre sociale lag indgå i en række udvekslingsrelationer med de direkte producenter – udvekslingsrelationer, der på samme tid har *integrativ* karakter og er i stand til at *bekræfte og vedligeholde forskel i social status*. Jeg skal senere vende tilbage til nogle af disse integrerings- og differentieringsmekanismer.

Ægteskabsmønstret i det sydvestgrønlandske øvre sociale lag

I en tidligere undersøgelse af sydvestgrønlandsk genealogisk materiale har jeg analyseret ægteskabsrelationer for følgende slægter i det øvre sociale lag: Lund, Kleist, Chemnitz, Holm, Høegh, Thaarup, Sivertsen, Motzfeldt, Berthelsen, Møller, Lyng og Rosing. Desuden var der i analysen inkluderet materiale for følgende høj-status slægter blandt de umiddelbare producenter: Egede, Kreutzmann og Heilmann. Dette genealogiske materiale er ikke komplet, og derfor indeholder det ikke oplysninger om samtlige ægteskaber og/eller børn inden for de enkelte slægter. Materialet dækker også andre slægter i tilslutning til de nævnte 15 slægter, og datamaterialet omfatter i alt 403 personer (se Rasmussen 1983 for detaljerede genealogiske netværk).

Den genealogiske dybde er ca. 200 år dækkende personer født i første halvdel af 1700-tallet op til personer født i første halvdel af 1900-tallet. Eller sagt på en anden måde: ego's generation er den 7. generation regnet fra den ældste og første generation.

Alle de 15 nævnte slægter havde europæiske forfædre, nemlig:

Chemnitz, Jens, C. W. (1811–1857): bødker, udstedsbestyrer.

Heilmann, Arent Ch. (1781–1830): kongelig inspektør.

Holm, Johan Fr. (1829–1884): købmand, udstedsbestyrer.

Høegh, Peter (1857–1939): smedemester.

Kleist, Chr. Larsen (død 1787): bødker.

Kreutzmann, Ernst (1787–1853): udstedsbestyrer.

Laersen, Berthel (1721–1782): missionær.

Lund, Christen Jensen (f. 1767): tømrer.

Lyng, Lars (ca. 1725–1803): bødker.

Motzfeldt, P. H. (1774–1835): kongelig inspektør.

Møller, Peter Erik: tømrer.

Olsen, Anders (ca. 1718–1786): købmand.

Rosing, Peter Frederik (1835–1911): udstedsbestyrer.

Sivertsen, John: formand, fanger.

Thaarup, K. I. (1826–1883): udstedsbestyrer¹⁵.

Ved analyse af de ægteskaber, hvori en eller flere af de 15 slægter var involverede fremgik det, at ca. 52% af samtlige ægteskaber var indgået mellem medlemmer af disse 15 slægter; ca. 31% var med medlemmer af andre grønlandske slægter, og ca. 16% af ægteskaberne var med danske mænd. Flertallet af det totale antal ægteskaber var alliancer *uden for* de umiddelbare producenter. Denne *socialle endogami* vender jeg tilbage til. De ca. 31% ægteskaber med andre grønlandske familier

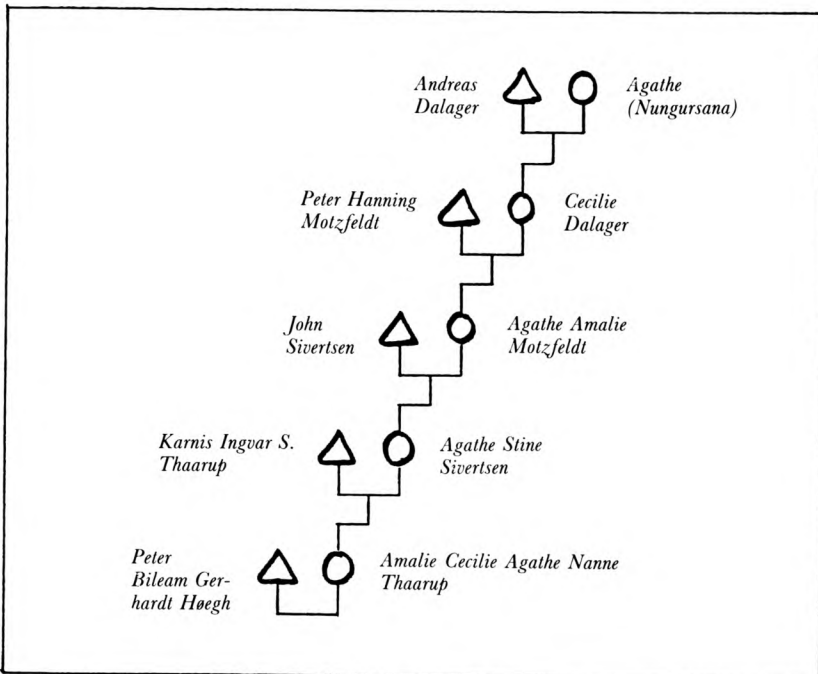

Fig. 8. Grundlæggelsen af slægterne (Dalager), Motzfeldt, Sivertsen, Thaarup og Høegh. (Bemærk note 15 vedr. Høegh-slægten).

15. Peter Bileam Gerhardt Høegh var født uden for ægteskab som søn af Anne Margrethe Høegh (1819–1886), der atter var født uden for ægteskab af Else Kleist, sønndatter af Kleist-slægtens grundlægger, Chr. Larsen Kleist. Selv om Peter Høegh således ikke i formel forstand er Høegh-slægtens grundlægger, er han alligevel i denne sammenhæng opført som sådan, fordi dette er i overensstemmelse med den almindelige opfattelse.

Peter Frederik Rosing var, som det også fremgår af fig. 6, egentlig 2. generation i Grønland. Men da faderen rejste ud af landet og døde i England, regnes P. F. Rosing almindeligvis som slægtens grundlægger.

indicerede en stærk hypergam tendens¹⁶, idet de 15 slægter »modtog« dobbelt så mange kvinder, som de »gav« bort.

Af de nævnte 52% ægteskaber mellem medlemmer af de 15 slægter, var *ca. halvdelen direkte, symmetriske indskrænkede udvekslinger*. Flertallet af disse var »forsinkede« udvekslinger.

Et særligt interessant eksempel er grundlæggelsen af slægterne Motzfeldt, Sivertsen, Thaarup og Høegh. Disse slægter blev grundlagt gennem en *vertikal* kæde af affinale alliancer:

Social endogami

En nærmere analyse af de 15 slægters affinale alliancer i relation til erhvervsfunktion viser nogle interessante karakteristika. Det viser sig da, at tyngdepunktet ligger omkring koloniadministration og ideologiformidling. Slægterne Lund og Rosing udgør, hvad vi kunne kalde »forbindende led« til højstatus-slægter (Egede og Kreutzmann), hvis *hovedbeskæftigelse* er henholdsvis fåreavl og fangst. Det ægteskabelige netværk følger primært erhvervs-mæssige linjer, og kun i begrænset udstrækning omfatter det umiddelbare producenter i fangst/fiskeri/fåreavl. I det omfang umiddelbare producenter overhovedet deltager i alliancerne, da er disse deltagere rekruteret hovedsageligt fra stærkt lokalt-endogame slægter med høj status.

Denne sociale endogami hviler på specifikke materielle og demografiske forudsætninger, der var unikke for den vestgrønlandske samfundsformation:

- 1) statslig-kolonial regulering af tilgangen til uddannelsessystemet.
- 2) statslig-kolonial regulering af produktionsstruktur og adgang til erhvervene.
- 3) løn-indkomstens stigende betydning for de enkelte hushold inden for det øvre sociale lag, og som følge heraf en gradvis løs-

rivelse fra fangstdelingens integrations- og afhængighedsfunktioner.

- 4) høj grad af selvforsyning med kvinder inden for det øvre sociale lag.
- 5) dobbeltheden af biologisk og social reproduktion skal realiseres under former, der på den ene side ikke bryder eksisterende incest tabu, og på den anden side sikrer, at hovedparten af ægteskaberne følger sociale præferencer.

Den sociale endogami udtrykkes altså gennem normer for ægteskab, og som sådan er dens fornemste funktion at *opretholde sociale grænser*. I de tilfælde, hvor sociostruktur og etnostruktur er sammenfaldende, opretholder den sociale endogami også den etniske grænse. Men i det vestgrønlandske tilfælde var disse to strukturer *ikke* sammenfaldende (jvf. fig. 7).

I kulturer, hvor den sociale differentiering udtrykkes gennem enkeltpersoners slægtstilhørsforhold og *genealogiske afstand* til en fælles »forfader« (hovedlinje med direkte afstamning giver størst social »rang«; sidelinjer og generationsafstand medfører faldende social »rang«), er det ofte nødvendigt for samfundets medlemmer at være i besiddelse af en omfattende genealogisk viden. En sådan viden har næppe været forudsætning for den sociale endogami i det sydvestgrønlandske øvre sociale lag. Her er der snarere tale om en *kumulativ* proces byggende på sociale normer for kulturel dannelse, »civilisation« m.v. Den socialantropologiske afdækning af de socio-genealogiske netværks strukturer er ikke nødvendigvis identisk med en afdækning af de enkelte slægtsmedlemmers samtidige genealogiske viden.

Integrering og differentiering

Det sydvestgrønlandske øvre sociale lags reproduktion havde både en *social* og en *etnisk*

---

16. Hypergami: $\frac{e}{g}$
Hypogami: $\frac{g}{e}$
Isogami: $\frac{e}{e}$ (Dumont 1970: 299, note 54e).

dimension. Som social kategori var det øvre sociale lag sammensat af slægter med grønlandsk etnisk identitet¹⁷. Deres etniske viabilitet afhænger af etnisk accept fra de umiddelbare producenter. Deres sociale viabilitet afhænger af socio-kulturel accept fra den danske »overklasse«. Jeg vil gerne understrege denne proces' dialektiske natur: det er på samme tid en integrationsproces og en differentieringsproces. Disse dialektiske processer kan forsimplet formuleres således:

- (1) *I relation til de umiddelbare producenter:*
  - a. Sociokulturel differentiering: gennem social endogami m.v.
  - b. Etnisk integrering: gennem specifikke økonomiske relationer inden for lokal-samfund og hushold, sammen med integrering af visse kulturelementer som f.eks. attituder, adfærd, sprog og klædedragt.
- (2) *I relation til den danske »overklasse«:*
  - a. Sociokulturel integrering: gennem »korrekt« opførsel, livsstil (uddannelse, hjemindretning, klædedragt etc.).
  - b. Etnisk differentiering: gennem sprog, klædedragt etc.

Se endvidere Rasmussen 1983 og 1986 for detaljerede eksempler på disse integrerings- og differentieringsprocesser, især fra husholdenes økonomiske sfære¹⁸.

Hvad den sydvestgrønlandske sociale stratifikation angår (1850–1950), var der altså tale om en *gradvis opbygning* af en social og kulturel struktur præget af ringe social mobilitet

og af socio-kulturelle hierarkier. Opbygning og vedligeholdelse af dette rigide system var en *dynamisk* proces. De sociale og økonomiske ændringer af det vestgrønlandske samfund efter 2. verdenskrig (»Nyordningen«, G 60, o.s.v.) medførte større social og geografisk mobilitet (ikke mindst for kvindernes vedkommende), ligesom det formelle politiske administrationssystem blev ændret. De nye typer af social stratifikation i Vestgrønland kunne ikke længere opretholdes qua specifikke sociale kategoriers sociale endogami.

Afslutning

I artiklen har jeg behandlet aspekter ved nogle specifikke sydvestgrønlandske slægtskabsgrupper, som jeg har kaldt socio-genealogier. Indledningsvis blev andre socio-genealogiske grupper nævnt: Métis-folket i det centrale Canada og gruppen af »Settlers« i Labrador. Alle disse grupper er »resultat« af den vesteuropæiske koloniale artikulation i det arktiske og subarktiske område. De ældste slægter er derfor alle grundlagt ca. 1750–1850, og vi kan konstatere, at grupperne som socio-genealogier reproduceredes over tid gennem ægteskaber efter sociale/etniske præferencer. Den enkelte socio-genealogiske gruppe kan imidlertid kun opretholde sådanne affinale systemer (og her tænker jeg naturligvis på *ideale* systemer), hvis de basale demografiske forudsætninger er til stede: optimal befolkningstilvækst, optimale bolig- og sundhedstilstande o.s.v. Demografiske studier, hvori de socio-genealogiske grupper betragtes som »delbefolkninger« er imidlertid

17. Det øvre sociale lag var udelukkende sammensat af sådanne slægter med europæiske »stamfædre«. Men ikke alle »blandings«-slægter var derimod medlem af det øvre sociale lag.

18. Slægtskabssystemernes eventuelle betydning som hæmmende eller fremmende integrationsfaktor er ikke blevet undersøgt for Sydvestgrønland. Den oprindelige befolkning omkring 1700-tallet (og derefter ved Brødremenighedens missionsstationer frem til år 1900) var formodentlig struktureret med høj grad af lokal endogami omkring en »personal kindred«-struktur. D.v.s. en genealogisk struktur, hvori personerne ikke nødvendigvis har fælles »stamfader«, men hvori alle har en *slægting* fælles. Sådanne grupper, hvis medlemmer regnes efter grad af slægtskab til en fælles »proband« fremfor til en fælles »stamfader«, overlapper kontinuerligt hinanden. Disse strukturers fleksibilitet (der også viser sig i husholdsorganisationen) kunne teoretisk optage nye medlemmer fra »blandings«-familierne. Men disse slægter i det øvre sociale lag var derimod ikke strukturerede som »kindreds«, og de var formodentlig ikke så fleksible, at de kunne indoptage hele grupper, der i forvejen var strukturerede som »kindreds«.

Samme erhvervs- økonomiske niche som den »oprin- delige« be- folkning	+ Settlers		
	÷	»øvre socialt lag«	Métis
Samme geogra- fiske lokalområde som den »oprinde- lige befolkning	+	»øvre socialt lag«	
	÷ Settlers		Métis
Samme etnicitet som den »oprinde- lige« befolk- ning	+	»øvre socialt lag«	
	÷ Settlers		Métis

endnu ikke foretaget¹⁹. Men det er vigtigt at understrege, at de forskellige typer af endogame ægteskabsmønstre ikke nødvendigvis er *forårsaget* af »demografisk pres« – og dermed kan de heller ikke tolkes gennem demografiske undersøgelser. Endogamien er derimod udtryk for *kulturelle værdinormer*.

Endelig har jeg søgt at illustrere disse sydvestgrønlandske slægters *sociale og økonomiske funktion*, og derved er det også fremgået, at disse slægter ikke blot kan betragtes som sidelinjer til europæiske slægter. Det er tale om helt nye kulturelle og sociale enheder med grønlandsk etnisk identitet.

Lad mig afslutte med en opstilling, hvori de 3 socio-genealogiske systemer er placeret i forhold til nogle væsentlige variable, der atter er opstillet som relationer til den oprindelige »indfødte« befolkning. Der skal ikke heri ses nogen antydning af evt. kausale relationer – men det er dog værd at bemærke, at det sydvestgrønlandske øvre sociale lag og den oprindelige befolkning har sammenfaldende etnicitet og geografisk placering. Endnu mangler vi dog detaljeret forskning i bosættelsesområdets betydning for de socio-genealogiske grupperes etniske assimilation.

Litteratur

- Albertsen, K.
1969: Befolkningsgenealogi. Personalhist. Tidsskr. Bd. 3.
1971: Slægtskabsberegning. Personalhist. Tidsskr. Bd. 5.
1972: Konsangvinitetstavlen. Personalhist. Tidsskr. Bd. 6.
1979: Opstillingsprincipper og personnummerring i konsangvinitetstavler. Personalhist. Tidsskr.
- Barth, Fr. (ed.)
1969: Ethnic Groups and Boundaries. Bergen/Oslo.
- Ben-Dor, Shmuel
1966: Makkovik: Eskimos and Settlers in a Labrador Community, Memorial University of Newfoundland, Social and Economic Studies No. 4. Newfoundland.
- Bobé, Louis
1931–32: Om Slægts- og Personforskning. Fortid og Nutid, 9. Bind: side 211–217.
- Brantenberg, Terje
1977: Ethnic Values and Ethnic Recruitment in Nain. I: Paine (ed.) 1977.
- Brudy, Hugh
1977: Permanence and Change among the Inuit

19. Sådanne studier kræver detaljerede empiriske data – forudsætningen er altså en *identifikation* af de genealogiske netværk. Efter afslutningen af mit ovennævnte forskningsprojekt vil mulighederne for en demografisk undersøgelse af denne delpopulation være større.

- and Settlers of Labrador. I: "Our Footprints are Everywhere. Inuit Land Use and Occupancy in Labrador", udg. af Labrador Inuit Association, Nain.
- Campbell, Maria*
1978: Riel's People: How the Métis Lived. Vancouver.
- Daniels, Harry*
1979: We are the New Nation. The Métis and National Native Policy. Native Council of Canada, Ottawa.
1979: (ed.): The Forgotten People. Métis and non-status Indian Land Claims. Native Council of Canada. Ottawa.
- Dumont, Louis*
1970: Homo Hierarchicus. The Caste System and its Implications. London.
- Fabritius, Albert*
1937: Genealogi og Historie. Personalhist. Tidsskr., s. 101-123.
- Fabritius, A. & H. Hatt*
1963: Håndbog i slægtsforskning. København.
- Fock, N.*
1969: I: *Barth, Fr. (ed.): Ethnic Groups and Boundaries, Bergen.*
- Fock, N. & S. Palomino Flores*
1973: Cultural Defence in the Indio-American Area. Paper presented at Second Scandinavian Research Conference on Latin America. Copenhagen.
- Fox, Robin*
1967: Kinship and Marriage. An Anthropological Perspective. London.
- Friedman, Jonathan*
1975: Tribes, States and Transformations. I: Bloch (ed.): "Marxist Analysis and Social Anthropology", London.
- Gad, Finn*
1976: Grønlands Historie, Bd. III, 1782-1808. København.
- Giraud, M.*
1943: Le Métis Canadien: Son rôle dans l'histoire des provinces de l'Ouest. Paris.
- Harris, M.*
1969: The Rise of Anthropological Theory. London.
- Hofmeister, Adolf*
1912: Genealogie und Familienforschung als Hilfswissenschaft der Geschichte. Historische Vierteljahrschrift XI, side 457-92, Leipzig.
- Kennedy, John*
1977: Northern Labrador: An Ethnohistorical Account. I: Paine (ed) 1977.
1982: Holding the Line. Ethnic Boundaries in a Northern Labrador Community. Social and Economic Studies No. 27, Memorial University of Newfoundland.
- Kleivan, Helge*
1966: The Eskimos of Northeast Labrador. A History of Eskimo-White Relations 1771-1955. Oslo.
1969/70: Culture and Ethnic Identity. FOLK, Vol. 11-12. Copenhagen.
- Lévi-Strauss, Claude*
1969: The Elementary Structures of Kinship. London.
- Lorenz, Ottokar*
1898: Lehrbuch der gesamten wissenschaftlichen Genealogie. Berlin.
- Lowie, Roberth*
1937: The History of Ethnological Theory. London.
- MacLean, Hope*
1982: Indians, Inuit and Métis of Canada. Toronto.
- Marstrand, Vilhelm*
1938: Metoder for Genealogisk Forskning. Personalhist. Tidsskr., side 1-36.
- Murdock, G.*
1949: Social Structure. N.Y.
- Ostermann, H.*
1915: Meddelelser om danske Slægter i Grønland. Personalhist. Tidsskrift, 6. Rk. VI, Side 1-21.
1921: Svenske Slægter i Grønland. Personalhist. Tidsskr. XXII, Side 1-36.
1933: Slegten Fleischer paa Grønland. Norsk Slegthistorisk Tidsskrift, Bd. IV, side 97-109.
- Paine, Robert (ed)*
1977: The White Arctic. Social and Economic Papers No. 7, Memorial University of Newfoundland, Newfoundland.

Rasmussen, Hans-Erik

- 1982: Sociosymboler og etnosymboler i Grønland. Paper forelagt X Nordiske Etnografmøde, København.
- 1983: Social endogami og symbolbrug i Vestgrønland. Bd. I–III, magisterafhandling, Institut for Eskimologi, Kbh. Universitet.
- 1984: Vestgrønlandske betydningssystemer. Paper forelagt XI Nordiske Etnografmøde, Oslo.
- 1986a: Some Aspects of the Reproduction of the West Greenlandic Upper Social Stratum, 1750–1950. (manus. afleveret 1983). Arctic Anthropology, Vol. 23, No. 1–2, pp. 137–150. Wisconsin.
- 1986b: First Cousin Marriage: Social Consistency or Social Change in Hopedal, Labrador. Inuit studies, Vol. 9, No. 2. Québec. Canada.

Rich, E. E.

- 1960: Hudson's Bay Company 1670–1870, Vol. I–III. Toronto.

Ribbe, Wolfgang & Henning

- 1980: Taschenbuch für Familiengeschichtsforschung. Neustadt an der Aisch.

Roberts, Michael

- 1982: Caste Conflict and Elite Formation. The Rise of a Karava Elite in Sri Lanka 1500–1931. Cambridge.

Sahlins, M. D.

- 1968: Tribesmen. Englewood Cliffe, New Jersey.

Sanders, Douglas

- 1979: Métis Right in the Prairie Provinces and the Northwest Territories: A legal Interpretation. I: Daniels (ed) 1979.

Stanley, George

- 1963: The Birth of Western Canada. A History of the Riel Rebellions. Toronto (1936).

Tax, Sol

- 1955a: Some Problems of Social Organization. I: Eggan (ed): "Social Anthropology of North American Tribes". Chicago.
- 1955b: From Lafitau to Radcliffe-Brown: A Short History of the Study of Social Organizations. I: Eggan (ed): "Social Anthropology of North American Tribes", Chicago.

Wertner, Moritz

- 1886: Beiträge zur Geschichte der Genealogie. Kulturhistorische Studien. Vierteljahrsschrift für Heraldik, Spragistik und Genealogie, Bd. XIV, side 109–236. Berlin.

Wolf, Eric

- 1982: Europe and the People without History. Berkeley.

Worsøe, H.

- 1977: Slægtshistorie – en vejledning. København.